

آراستگی دفاع درمقابل تحریمها

(۱۷) قسمت نخست^۱

پشت پرده سیاست اعتماد سازی شیخ حسن

امیرفیض- حقوقدان

میدانید که پس از پایان مدت ۶ ماهه مقرر در موافقتنامه ژنو و تمدید آن تا آذرماه سال جاری، سیاست دولت شیخ حسن یکباره در راستای اعتماد سازی در مذاکرات با ۱+۵ شکل گرفت. خاموشی شعارمرگ بر آمریکا، همراه با اظهاراتی مانند <آمریکا کدخداست و با کدخدا بهتر میتوان کنار آمد تا با کشورهای اروپایی> (شیخ حسن) <ایران میخواهد پسر خوب جامعه جهانی باشد> (ظریف) از اعلام بارز سیاست اعتماد سازی جمهوری اسلامی است.

مسیر این تحریر، بردو بخش زیر است:

بخش یکم - آیا سیاست اعتماد سازی جمهوری اسلامی میتواند از مراتب آراستگی دفاع درمقابل تحریم ها شناخته شود و ادامه این سیاست موثر و کارگشای حل اختلافات ۱+۵ و جمهوری اسلامی میباشد یا خیر؟

بخش دوم - آیا سیاست اعتماد سازی یک مسیر حقیقی است و یا مسیری مجازی برای دستاوردهای پنهان شده پشت آن؟

تفصیل بخش یکم تحریر حاضر بر عدم ارتباط و تاثیر مطلوب سیاست اعتماد سازی جمهوری اسلامی در حل اختلافات ۱+۵ با جمهوری اسلامی است. به اتفاق، مدعو ملاحظه مراتب و دلایل این مهم در این تحریر میشویم.

اعتماد چیست

اعتماد یک امر قلبی است که حکما آنرا میل محسوس نامیده اند. اعتماد سبب اتکا کردن شخص به معتمد میشود. اعتماد چیزی مانند توکل به خداست که سبب میشود رابطه دونفر از صفا و صداقت و دوستی و کمک و مساعدت و امثال آن بنا شود. اعتماد، بطور طبیعی انسان را تحت اراده معتمد در میآورد ضرب المثل <ریش و قیچی> حاصل وجود اعتماد است.

اعتماد، یک امر معنوی است که ممکن است به اعتباراتی بین دونفر بوجود بیاید ولی سرایتی به اشخاص دیگر نداشته باشد، اعتماد آهسته و کم کم پدید میآید ولی یکباره خرد و از پا می افتد.

برعکس اعتماد، اعتبار امری مادی است و وجود آن عمومیت دارد و میتوان آنرا برآورد کرد ولی برآورد اعتماد ممکن نیست.

اعتبار و اعتماد با آنکه دوواژه مترادف هستند ولی بین آنها همآهنگی وجود ندارد شخصی ممکن است اعتبار کافی و سنگینی داشته باشد ولی طرف اعتماد نباشد و یابرعکس.

دائرة عمل اعتماد

دائرة اجرای اعتماد محدود بین دو ویا چند شخص طبیعی است و آن براین مقوله است که به علل مختلفی که باز علل مزبور مربوط به صفات اشخاص طبیعی است بین دو ویاچند تن رشته اعتماد بافته میشود.

بنابراین اولین نکته قابل توجه که یکی از متکاهای این تحریر میباشد این است که اعتماد بین اشخاص حقوقی مانند شرکتها ویا دولت ها که شخصیت طبیعی ندارند جریان یافتنی نیست.

زیرا امر قلبی و صفاتی که مبنای اعتماد بین اشخاص میباشد در شخصیت های حقوقی خاصه کشورها نمیتواند وجود داشته باشد.

اشخاص طبیعی به میل و امر قلبی خودشان با افراد معامله میکنند، اعتماد مینمایند ولی شخصیت های حقوقی طبق اساسنامه و اختیارات مدیران عمل میکنند و دولت ها هم طبق قانون اساسی کشور. و همان طور که میدانیم قوانین اساسی کشورها ویا اساسنامه شرکت ها فارغ از صفات شخصی مانند میل و امر قلبی و صفاتی که مختص انسان ها ست پایدار گردیده است.

بیت معروف حافظ که میگوید:

اگر آن ترک شیرازی بدست آرد دل مارا به خال هندویش بخشم سمرقند و بخار را

مربوط به میل و اعتماد اشخاص طبیعی است که درمقابل اعتماد و فروتنی طرف، دوشهر را بخشش میکند ولی در رابطه با دولت ها این خبرها و حاتم بخشی ها ممکن نیست و دولت کشورها حتی یک سنگ بی ارزش کشور را نمیتوانند در راه امیال خود از جمله سیاست اعتماد سازی به بیگانه بخشش کنند.

برای احراز اهمیت موضوع، باتفاق به این توجه رجوع میکنیم - دولت کشورها از مجلس یعنی نمایندگان مردم رای اعتماد دارند، یعنی امین و معتمد مردم هستند، خوب، در این حالت چرا دولت ها حق ندارند بدون تصویب مجلس با کشورهای خارج قرارداد تنظیم کنند؟. تنظیم قرارداد با کشورها جزء کوچکی از رای اعتماد دولت است؟

زیرا اهمیت حفظ حقوق ملی این سختگیری و احتیاط را لازم دانسته که مدیران کشور، منافع ملی کشور را فدای دوست یابی، اعتماد زانی و بذل و بخشش های حساب شده عالمانه یا جاهلانه نکنند که جمهوری اسلامی در موافقتنامه ژنو کرده است.

حاشیه = قاعده حقوقی که توضیح شد درحقوق اسلامی خاصه تشیع مرعی نیست وحاکم اسلامی درموقعیت ولی فقیه و غیره نسبت به جان و مال مردم حاکمیت مطلق دارد و تشخیص او اصلح است نه قوانین مدون ویا حقوق بشر (پایان حاشیه)

سیر تکاملی اعتماد

اعتماد مانند سایر فنونهای اجتماعی دارای سیر تکاملی است. در آن زمان ها که جامعه درچارچوب حقوقی مدون قرار نداشت، چرخ اعتماد مردم برقول وقرارشفاهی، سوگند وحتی یک موی سبیل مردان گردش داشت؛ ولی سیر تکاملی اعتماد، باورود سیطره حقوق، بکلی دگرگون شد وقرارها که زیربنای اعتماد محسوب میشد اصالت خودرا از دست داد وبعنوان یک وصف اخلاقی باقی ماند واعتماد تحت الشعاع قرارداد کتبی ووجود ضمانت اجرا قرارگرفت.

درهمان قرونی که هنوز سیطره حقوقی فراگیرجامعه دربرقراری اعتماد نشده بود وشیوه های کوچک ابدالی (شیوه مریدی) وقربان صدقه وچاپلوسی وامثال آنها رواج داشت مردمان دنیا دیده، کمترتحت الفاظ ومداهنه های اعتمادی قرارمیگرفتند وعبارت <ازتعارف کم کن وبرمبلغ افزا> یادگارهمان پدران ماست.

سیاست اعتماد سازی شیخ حسن

سیاست اعتماد سازی جمهوری اسلامی فاقد اصالت معنایی ودرنهایت، کاربرد مورد انتظار جمهوری اسلامی دررابطه با مذاکرات با ۱+۵ است به دلایل زیر:

۱- بنا برتعریفی که ازاعتماد آورده شد، اعتماد ازاموری نیست که ایجاد آن بوسیله کشوری نسبت به کشوردیگر ممکن باشد وتظاهربه ارادتمندی وکوچکی نمایندگان کشورها درحد معمول، نوعی نزاکت بین المللی معول تلقی میشود و به هیچوجه رابطه ای برای ایجاد اعتماد بین دوکشورنمیشود.

دلیل زنده این مورد یعنی غیرقابل تاثیربودن اقدامات نمایندگان کشورها درامراعتامد سازی کشورها همین بس که آقایان ظریف وعراقچی ازمخرج نشان دادن اعتماد به کشورهای ۱+۵ بدون خواندن و بحث درمواد موافقتنامه ژنو دراولین نشست آنرا امضا کردند ویک عکس یادگاری هم گرفتند ولی در آن موافقتنامه هیچ اثری ازاعتماد موجود نیست که همه اش فشاروضمانت اجرا وتدابیبری است که از عدم اعتماد گروه ۱+۵ به جمهوری اسلامی (ایران) حکایت دارد.

منافع کشورها درسطح بین المللی جانی برای اعتماد به کشورها بوجود نمیآورد؛ وینسون چرچیل سخنی دراین مورد دارد که میگوید <انگلستان نه دوست دارد ونه دشمن فقط منافع مسلم دارد>

همین منافع کشوراست که مقتضی میسازد که کشورنه دشمنی با کشورهای دیگرداشته باشد ونه اعتمادی به معنای عام کلمه.

۲- درحقوق بین المللی فصلی بنام اعتماد سازی وجود ندارد که نشان دهد چه اموری میتواند سبب اعتماد شود وچه اموری سبب بی اعتمادی میشود. بنابراین امری که حد و حدود آن معلوم نیست وبصورت کنوانسیون وعهدنامه بین المللی درنیامده وفاقد ضابطه است نمیتواند ملاک اقدام دولتها با دولتها شناخته شود واز آنجا که روابط حقوقی کشورها با کشورها ازمنشاء حقوق بین الملل است موردی که درحقوق بین الملل منشاء ندارد به معنای آن است که موقعیت حقوقی ندارد ولاجرم امری مجازی بشمارمیرود ودرتطبيق مورد (سیاست اعتماد سازی امری مجازی وساخت جمهوری اسلامی است).

۳- اعتماد که نقطه مقابل بی اعتمادی ودرمسیردشمنی میتواند قرارگیرد قبل ازتنظیم موافقتنامه ممکن است موثرواقع شود نه دراجرای موافقتنامه، نه هنگامیکه جمهوری اسلامی سخت در مضیقه اجرای موافقت نامه قرارگرفته، نه موافقتنامه ژنو که درجود دشمنی وبی اعتمادی طرفین امضا شده است. (اظهارات مسئولین جمهوری اسلامی)

موقعیت حقوقی اعتماد در جمهوری اسلامی

۴- دولت کشورها براساس قانون اساسی اعمال قدرت وانجام وظیفه میکنند وانجام هرعملی که قانون اساسی آنرا مجازودرحیطه اقتداردولت قرارنداده باشد، خلاف وتجاوزبه قانون اساسی تلقی وبی اعتبارشناخته میشود.

قانون اساسی جمهوری اسلامی یک قانون اسلامی است واعتماد وتوکل به کشورها خاصه کشورهای کفر با منع قرآنی مکرر مواجه است وقانون آن کشور، کشورهای خارجی (کشورهای ۱+۵ شامل آمریکا) را درموضع محارب (جنگ وخصومت ابدی) با جمهوری اسلامی میثناسد (اصل ۱۵۲).

آمریکا وکشورهای ۱+۵ کشورهای سلطه گرشناخه میشوند (نظریه محققین خارجی وجمهوری اسلامی) اصل ۱۵۲ قانون اساسی جمهوری اسلامی، هرگونه تعهد دربرابركشورهای سلطه گرا محکوم وبی اعتبارمیداند که ازجمله است موافقتنامه ژنو وتعهدات پیامد آن.

بنابه دلایل معروضه قانون اساسی جمهوری اسلامی اجازه امضای موافقت نامه ژنو را هم نداده تا چه رسد که دولت سیاست تمکین واعتماد به آمریکا را دراجرای موافقت نامه ژنو رهبری کند

۱+۵ در مقابل سیاست اعتماد سازی جمهوری اسلامی

اعلام سیاست اعتماد سازی ازجانب شیخ حسن به این مفهوم است که تاکنون جمهوری اسلامی به ایجاد اعتماد بین آمریکا وایران وبرعکس نیازی نداشته واکنون که مدت موافقتنامه ژنو ودوره تمدیدی آن درشرف اتمام است جمهوری اسلامی بفکرسیاست اعتماد سازی افتاده است ودرراستای همین سیاست است که دیگرحتی کوچگترین صدای مرگ بر آمریکا شنیده نمیشود وشیطان بزرگ میشود کدخدا یعنی ارباب کشوراسلامی ایران ومردانی که دائم میزدند توی دهان آمریکا یکدفعه هوس میکنند که بشوند

فرزندان خوب جامعه جهانی (فرزند خوب به فرزندی گفته میشود که حرف شنو باشد و در تطبیق مورد هرچه آمریکا میگویند گوش کنند و عمل کنند).

آیا این جریان یک امر ساده و قابل قبول است؟ آیا این تغییر روش با معیارهای قانون اساسی جمهوری اسلامی میخواند؟

یکی از شخصیت های جمهوری اسلامی که یادم نیست میرحسین موسوی و یا رفسنجانی است گفته است

اگر فرمیکنیم که ما میتوانیم هم پیرو اسلام ناب محمدی باشیم و هم عضو مطلوب جامعه جهانی سخت در اشتباهیم. کاملا درست است هرکس قانون اساسی جمهوری اسلامی را حتی سطحی بخواند، به درک مزبور خواهد رسید تاچه که به جریان سیاست خارجی جمهوری اسلامی ظرف ۳۵ ساله گذشته رجوع کند.

هیچ کشور غیرمسلمانی نمیتواند هم آهنگی سیاسی واقعی با جمهوری اسلامی داشته باشد حتی روسیه که قطب مخالف آمریکا قرار گرفته است.

موسسه ماسوچوست آمریکا گزارشی منتشر ساخته که در قسمتی از آن آمده است >.....در کوتاه مدت انقلاب ایران باعث مشکلاتی برای غرب خواهد شد ولی در درازمدت بعثت وجود جمهوری های مسلمان نشین آسیای مرکزی اش ممکن است برای شوروی خطرناکتر باشد< (اسلام و حقوق بشر).

کشور چین و هندوستان هم وضعیت مشابه روسیه را دارند اینکه روسیه و چین در شورای امنیت رای بنفع جمهوری اسلامی در مورد فعالیت های اتمی ندادند ناشی از ترس و وحشت زیربنایی جمهوری اسلامی و صراحت قانون اساسی آن است و اگر آن دو کشور از حق وتوی خود استفاده کرده بودند تحریم های شورای امنیت براه نمی افتاد.

قدر ناور غرب به سیاست اعتماد سازی جمهوری اسلامی

خواننده گرامی این تحریر بعنوان یک کارشناس سیاسی با ملاحظه سوابق عمل جمهوری اسلامی از باب گروگان گیری و اظهارات مدعیان رهبری جمهوری اسلامی که هنوز هم مصدرکارند و بویژه صراحت های تاکیدی قرآن درباره کشورهای کفر و از همه مهمتر قانون اساسی جمهوری اسلامی و اظهارات مکرر سید علی و شیخ حسن و ظریف و متقابلا خانم وندی شرمین در باب عدم وجود اعتماد بین آمریکا و ایران و برعکس آیا میتوانید حتی نیمچه باوری پیدا کنید که سیاست اعتماد سازی شیخ حسن موثر و کارگر در مذاکرات هسته ای خواهد بود و یا به این حقیقت روی خواهید آورد که فشار اقتصادی به جمهوری اسلامی سبب بکار بستن این نیرنگ شده است.

همین دیروز وزارت نیروی جمهوری اسلامی اعلام کرد که >دولت مبلغ سی و دو هزار میلیارد تومان به شرکت های تولید کننده برق بدهکار است< به ماخذ بانک مرکزی ایران بدهی دولت به شرکتهای تولیدی برق میشود ۳۲ میلیارد دلار - رقم وحشتناکی است.

بهای نفت با سرعت درحال پائین رفتن است بودجه جمهوری اسلامی براساس بشکه ای ۱۰۰ دلار بسته شده است با سقوط قیمت نفت که اکنون به ۷۵ دلار رسیده تمام محاسبات جمهوری اسلامی بهم خواهد ریخت و اگر آمریکا و شرکت های نفتی با افزایش تولید و فروش نفت ایران موافقت نکند مشکلات عظیمی تحمیل جمهوری اسلامی خواهد شد؛ اینها که موارد مشابه بسیاری دارد جمهوری اسلامی را به شیوه کوچک ابدالی و سعی در جلب عطوفت و قبول نوکری آمریکا مشوق شده است، درحالیکه کوچکترین تاثیری درمعادلات سیاسی علیه جمهوری اسلامی در رابطه بافعالیت اتمی ندارد همین دیروز دبیرکل آژانس اتمی خواستار ضمانت از ایران شد، ضمانتی که برای اولین بار آنهم پس از سیاست اعتماد سازی شیخ حسن اعلام شده است و این بدان معناست که عقب نشینی جمهوری اسلامی و اعلام سیاست اعتماد سازی نه تنها سبب ایجاد تسهیلات نمیشود بلکه سبب تخریب هم شده است.

کوچک ابدالی، مجیز گفتن، پوزش از گذشته، رحم و تقدیم ریش و قیچی ممکن است بین افراد تاحدودی سبب موفقیت و یا اغوی طرف بشود ولی درمورد کشورها کاملاً اثری برعکس خواهد داشت یعنی موقعیت عقب نشینی و عذرخواهی سبب تخریب و فشاروزیاده خواهی کشورطرف میگردد.

یک سوار چهارپا اگر احساس کرد که چهارپا خسته و فرسوده است ممکن است رحم کند و قدری پیاده راه برود ولی انتظاروتوقع این حالت دربین کشورها ابداء وجود ندارد نمونه حاضر، عراق و افغانستان و لیبی و سایرکشورهاست که باهمه رنجوری و افتادگی آمریکا کوچکترین تخفیفی در فشارتوقعاتشان نمیدهد

بخش دوم پشت پرده سیاست اعتماد سازی چه خفته است؟

به فرصت و تحریراتی موکول میگردد